

TEATRE

La sangre y la ceniza", d'Alfonso Sastre

La vida d'Alfonso Sastre constitueix un exemple d'aquell intel·lectual íntegre pot esperar d'una dictadura, un intel·lectual que assumeix la responsabilitat de no callar davant l'arbitrarietat cínica i es posa decididament al costat del débil. Sastre ha estat a la presó ha vist seus papers destrossats per la policia, la seva casa segellada, la seva família dispersada. Alfonso Sastre ha hagut de passar la frontera d'amagat, com un delinqüent, per tal que la seva veu gués continuar ferma en la denúncia. La darrera vegada que ens m'heu veu fou a Venècia l'estiu passat, eren els dies que hom parlava d'amnistia i ell estava anhelant saber si la seva dona, Eva Forest, podria recuperar la llibertat. No fou perquè no hi hagués amnistia, sinó perquè no hi ha hagut encara. Sastre mostra un gran captivament en

conèixer-se les limitacions de l'indolència, una gran serenitat. Sastre és un lluitador que té fe en quatre punts fonamentals i que creu que el sacrifici d'uns quants revertirà en benefici de tots. Sastre és, abans de res, un home bo, per a entendre'ns, un home que a la seva aventura personal avantposa l'aventura de la col·lectivitat. Les precisions precedents són necessàries per a comprendre l'abast de l'estrena de **La sangre y la ceniza** i el sentit d'aquesta obra. **La sangre y la ceniza** fou estrenada pel col·lectiu El Buho de Madrid, a la Sala Casal de Mataró (22 de gener). Amb anterioritat **La sangre y la ceniza** havia estat traduïda i publicada en italià i en francès. L'octubre passat va poder-se editar en castellà i aparegué com a suplement del número 1 de la revista teatral «Piripirajama», de Madrid. Alfonso Sastre ha agafat com a pretext de la seva obra la vida de

Miguel Servet. Un pretext, però, que ha aprofundit. La vida d'aquell metge insigne, i no menys insigne tossut, és exposada a **La sangre y la ceniza** a través de les seves vicissituds més importants. Entre el Servet d'Alfonso Sastre i el que dibuixa Menéndez Pelayo als **Heterodoxos españoles** hi ha un absolut paral·lelisme, un acord profund. El que Sastre hi aporta, naturalment, és la seva visió crítica, crítica però externa a la biografia del personatge. El teatre biogràfic i crític s'inaugura —a part dels precedents que vulguem adduir— amb el **Galileo Galilei** de Bertolt Brecht. Heus ací una biografia concebuda com una cadena d'episodis en la qual cada episodi té valor en ell mateix tal com el teatre èpic pugna. Sastre no inventa res: utilitza, qualifica i situa en la línia de Brecht i de Weiss per aconseguir un drama que em sembla, és la seva obra més important (Almenys de les que coneix car Sastre ha escrit molt a fora i els seus textos últims no són fàcils de trobar).

Ara entre l'antitrinitari Miguel Servet, detractor de l'Església de Roma i detractor també de la Reforma calvinista, i el dramaturg Alfonso Sastre hi ha una evident relació d'actitud. Aquesta relació va molt més enllà dels interessos de la demostració teòrica, que són els que poden haver-hi en la relació Brecht-Galileu, poso per cas. Sastre ha escollit Servet perquè ha vist en el personatge una possible contrafigura d'ell mateix en tant que intel·lectual en tant que home que lluita desesperadament contra unes institucions magníficament organitzades i opressores, unes organitzacions rivals —Roma i Ginebra—, però disposades a aliar-se per tal d'ofegar el més minúscul intent de llibertat.

El Buho, en escometre el muntatge de **La sangre y la ceniza**, ha dut a terme una empresa que era superior a les seves forces. El drama de Sastre és com un riu que avança pausadament i implacable: suprimir escenes per tal d'adequar la durada de la representació als horaris convencionals és mutilar-lo, doblar i triplicar personatges un mateix actor és simplificar-ne la interpretació. Així, la versió que de **La sangre y la ceniza** ens ofereix El Buho és una versió minimitzada. Els actors s'adonen segurament de la pèrdua experimentada per l'original i adopten llavors un to sentencios, falsament didàctic, que de tant en tant trenquen sense més recurs que el de la farsa (com en l'escena de la disputa de Servet amb el metge).

A Mataró el resultat de la representació fou molt discutible. El públic rigué els anacronismes més detonants —l'al·lusió a Carabanchel, a la brigada social—, però no penetrà en l'amarguesa profunda que impregna de cap a cap el text d'Alfonso Sastre. **La sangre y la ceniza** no pot ésser reduïda a uns efectes immediats o en tot cas aquests efectes no tenen cap valor si no apareixen com a conseqüència d'una realitat dramàtica molt més profunda: les patètiques escenes de la pesta, per exemple, quan Servet en tant que metge, se sent derrotat per la mort, van ésser del tot suprimides. És una llàstima perquè tal com ens arriba és possible que **La sangre y la ceniza** aconseguís adhesió però no les adhesions que Sastre pretenia.

XAVIER FABREGAS

CINEMA

Un mariscal per a l'infern

Al Capitol, com a complement de **El Conde de Montecristo** s'ha estrenat una cinta que protagonitza un mariscal i que millor seria condemnar al infern de l'oblit.

En efecte, sobre un guió i protagonitzada per Paul Naschy —un espanyol que s'especialitzà fa temps en papers d'horror i es posà un nom que sonés hongarès la història es basa en uns personatges francesos que tenen realitat en la literatura i en la Història, amb

una majúscula. Una edat mitjana absolutament increïble un seguit de ximpleries que ni una mentalitat infantil no podria empassar-se i un mal gust impressionant fan d'aquesta cinta un d'aquells penosos deures que hem de suportar els comentaristes. Sort, però, que ens ho prenem de bon humor i de tant en tant ens agafem la llibertat de riure. L'autor material de l'adaptat és l'argentí naturalitzat Lleó Klimovski, especialista en raves.

MIQUEL PORTER-MOIX

La picaresca d'un majordom

Public bastant nombrosos a l'estrena de **Mayordomo para todo** al barceloní Borrás. Tal vegada perquè el títol i la publicitat prometen situacions picants i divertides. Tal vegada per l'atractiu del trio protagonista, que ja té fama de despullar-se sense complexos. Emma Cohen, Juan Luis Galiardo i Alfredo Landa.

El realitzador Mariano Ozores, ha ideat un pretext argumental bastant original per oferir-nos una comèdia que té tant de sainet com de disbarat còmic, del qual treu partit tenint en compte les seves senzilles pretencions de fer passar una bona estona sense complicacions un criat espavilat i cel·lèbrec cent per cent se les ha enginyades per fer creure al seu amo i senyor —un «play-boy», ben plantat i adinerat— que està molt malament de salut. Tant que per prescripció «facultativa» (falsa, naturalment), li és prohibit de fer l'amor. Les nombroses conquestes femenines que li surten al pas les «remata» el criat, convenientment disfressat, d'aquesta manera. I homenia del «play-boy» no pateix cap mirva. La

situació es complica quan l'home vol casar-se passi el que passi i es descobreix l'embolic.

La substància del film és minsa, però la inversemblant situació és ben plantejada i el seu desenvolupament diverteix força, malgrat que el diàleg sigui més important que l'acció i es cridi més que no es parli. A més, els intèrprets s'ajusten perfectament al caràcter d'«astracanada» de personatges i trama argumental.

ENRIC RIPOLL-FREIXES

RADIO

Programes infantils

Fins fa poc, el món infantil ocupava llargues hores en les programacions de les emissores. D'uns anys ençà, però, cada vegada l'espai es més petit. Fins i tot en algunes emissores —la majoria— es nul. ¿Per què això? Jo diria que una de les raons fonamentals és la televisió. Té més mitjans econòmics, i, naturalment més recursos tècnics i de tot tipus que possibiliten unes emissions que d'una manera o altra engresquen a la mainada. Una altra causa, possiblement, és que la ràdio és cada dia més informativa. Es a dir, està més a l'aguait de la notícia — característica principal de la ràdio— i per tant els seus espais dedicats a l'actualitat són més nombrosos. De tota manera, penso que la ràdio hauria de continuar cultivant aquests espais dedicats al públic infantil. No és pas gens fàcil, certament, realitzar programes infantils. (Recordem els esforços de televisió per aconseguir-ho). Ni trobar gent que sàpiga realment com s'ha de fer un programa dedicat a la mainada. De tota manera, cal dir que avui són molts els qui pensen que el públic infantil necessita més atenció de la que se li dona, i així hem vist com han anat sorgint grups dedicats únicament i exclusivament a fer representacions per a la població menuda. Potser aquests grups —com passa a la televisió—serien un bon recurs per la ràdio. Tot seria qüestió de provar-ho.

NOU DIRECTOR

Un home des de fa molts anys estretament vinculat al món de la ràdio a les terres gironines, Joan Grau, a través de Ràdio Olot, sembla que serà nomenat director de l'emissora de la ca-

pital de La Garrotxa. Les notícies que tenim en aquest sentit confirmen això que diem. Simplement, falta el comunicat oficial. Enhorabona!

A MATARÓ REIVINDIQUEN UNA EMISSORA

Un grup de veïns de Mataró reivindiquen Ràdio Maresme l'emissora que pertanyia a l'Organització Sindical. Segons sembla, aquesta emissora, que va ser fundada per un grup de mataronins, va funcionar durant tretze anys i passà més tard a l'Organització Sindical per tal que pogués ser legalitzada. En ser tancada per motius tècnics i perquè no s'ajustava a la normativa de l'autoritat en matèria de ràdio, Sindicats no va tenir cap mena d'interès en la seva reobertura ja que, com sempre, havia de prendre's la decisió a

nivell nacional. Així doncs i per culpa del centralisme burocràtic, el Maresme es va quedar sense emissora. Ara, però, els veïns de Mataró han tornat a reprendre les gestions per tal que en un futur pròxim el Maresme pugui recuperar l'emissora. S'ha creat ja una comissió gestora que fa anar endavant totes les gestions, i s'espera poder aconseguir les autoritzacions corresponents perquè el Maresme pugui deixar sentir la seva veu a través de les ondes d'una estació de ràdio.

DIARI PARLAT DE RADIO

Haig de referir-me altra vegada a l'emissió de notícies que ràdio 4 emet cada dia des de Madrid i en català. No fa pas moltes setmanes deia que, tot escoltant el diari parlat, hom tenia la sensació que les notícies llegides eren traduïdes a l'instant mateix, i això feia que les paraules usades no fossin, en la seva majoria, correctes. El problema, però, continua igual. Se'ns ha dit que realment les notícies són escrites i traduïdes abans de l'emissió. I amb això se'ns acut que els locutors, amb

tota la seva bona voluntat —que no se'ls pot negar mai— han perdut pràctica en el llenguatge parlat. És a dir en residir a Madrid, no parlen habitualment el català i, per tant, l'obliden fàcilment. Una altra suposició és que qui escriu les notícies en català tampoc no el sap correctament i, per tant, les equivocacions en el llenguatge —o les incorreccions— no es poden evitar. Aleshores, la pregunta és inevitable. Per què no es fa des de Barcelona?

NOVES NOVEL·LES

El dilluns dia 31, i per Ràdio 4, començarà a ser radiada la novel·la de Carles Soldevila,

Eva. I el pròxim dia 3 de febrer, a Ràdio Peninsular, l'obra de Llorenç Vilallonga Lulú.

MONTSERRAT MINOBIS

REGIA FILMS Presentarà el proper dilluns al cinema REX, un del més brillants films del director nordamericà BRIAN DE PALMA: «EL FANTASMA DEL PARAISO». És la història de Winslow (SILLIAM FINLEY) que va vendre la seva ànima pel rock-and-roll... Aquell gran compositor desitjava crear una música celestial, encara que per aconseguir-ho tingués de baixar al més profund de l'infern. «EL FANTASMA DEL PARAISO» és una òpera-rock cinematogràfica que entusiasmarà a tots els públics.